

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ****ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ****(Προσφυγή υπ' αριθμ. 37991/11)****ΑΠΟΦΑΣΗ (τύποις και ουσία)****ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ****4 Φεβρουαρίου 2016**

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική υπό τις προβλεπόμενες από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης προϋποθέσεις. Μπορεί να γίνουν κάποιες τυπικές διορθώσεις.

Συμβούλιο της Ευρώπης

Στην υπόθεση ΑΜΑΔΟΥ κατά της Ελλάδος,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδριάζοντας σε Τμήμα αποτελούμενο από τους:

Mirjanna Lazarova Trajkovska, την *Πρόεδρο*

Guido Raimondi,

Ledi Bianku,

Kristina Pardalos,

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Paul Mahoney,

Aleš Pejchal, τους *Δικαστές*

καθώς και από τον André Wampach, τον *Αναπληρωτή Γραμματέα του Τμήματος*.

Αφού διασκέφθηκε σε Δικαστικό Συμβούλιο, την 12η Ιανουαρίου 2016, Εκδίδει την παρακάτω απόφαση, η οποία ελήφθη κατά την προαναφερθείσα ημερομηνία :

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από την, στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, προσφυγή (υπ' αριθμ. 37991/11) του υπηκόου της Γκάμπια, του κυρίου Khan Amadou («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 11 Μαΐου 2011, δυνάμει του

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («Η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από την κυρία Ι.-Μ. Τζεφεράκου, δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («Η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από την εντεταλμένη του αντιπροσώπου της, την κυρία Μ. Γερμάνη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων επικαλείται συγκεκριμένα παραβίαση των άρθρων 3 και 5 § 4 της Σύμβασης.

4. Η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση στις 3 Ιουνίου 2013.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ**Ι. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ**

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1974.

Α. Η σχετική με την απέλαση διαδικασία και η κράτηση του προσφεύγοντος

6. Στις 31 Ιουλίου 2010, ο προσφεύγων εισήλθε στην Ελλάδα, στην περιοχή του Έβρου. Την ίδια ημέρα, συνελήφθη από τους συνοριοφύλακες της Ορεστιάδας και τον μετέφεραν εκεί για την καταχώρηση των στοιχείων της ταυτότητάς του. Ο Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Ορεστιάδας διέταξε να τεθεί ο προσφεύγων υπό προσωρινή κράτηση ως τρεις μέρες, μέχρι να ληφθεί η απόφαση για την απέλαση (Απόφαση υπ' αριθμ. 9135/1-Α/2320-ρ').

7. Σε ημερομηνία που δεν προσδιορίζεται, ο προσφεύγων παραπέμφθηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών της Ορεστιάδας για παράνομη είσοδο στην επικράτεια.

8. Στις 3 Αυγούστου 2010, ο Διευθυντής της Αστυνομικής Διεύθυνσης της Ορεστιάδας διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος και την συνέχιση της κράτησής του για περίοδο όχι μεγαλύτερη των έξι μηνών (Απόφαση υπ' αριθμ. 9135/1-Α/2320-ρζ). Η Απόφαση διαπίστωνε, ότι ο προσφεύγων δεν είχε υποβάλλει ενστάσεις κατά της Απόφασης για την Απέλαση, εντός της προθεσμίας των σαράντα οκτώ ωρών και υπήρχε κίνδυνος να αποδράσει.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

9. Ο προσφεύγων τέθηκε υπό κράτηση στο κρατητήριο της Συνοριοφυλακής του Συνοριοφυλακίου. Ισχυρίζεται, ότι δεν υπήρχε διερμηνέας και ότι οι κρατούμενοι, όπως ο προσφεύγων, δεν είχαν ενημερωθεί για τους λόγους και για την διάρκεια της κράτησής τους. Καμία πληροφορία δεν δόθηκε για τα δικαιώματα των κρατουμένων και για την διαδικασία του Ασύλου.

10. Στις 24 Αυγούστου 2010, η δικηγόρος του προσφεύγοντος τον επισκέφθηκε στο Κέντρο Κράτησης του Φυλακίου.

11. Την 1^η Σεπτεμβρίου 2010, δια της συνηγόρου του, ο προσφεύγων υπέβαλλε αίτημα ανάκλησης της Απόφασης που διέταζε την Απέλασή του και την Κράτησή του ενώπιον του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη μέσω του Αστυνομικού Διευθυντή Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Επικαλέσθηκε το ότι σε περίπτωση Απέλασής του, στην χώρα καταγωγής του θα μπορούσε να υποστεί δίωξη για πολιτικούς λόγους και ότι η άμεση απέλασή του δεν ήταν δυνατή. Υπογράμμισε, ότι οι συνθήκες κράτησης στο Φυλάκιο ήταν απαράδεκτες και αντίθετες με το άρθρο 3 της Σύμβασης. Παραπονέθηκε κυρίως για υπερπληθυσμό, για άσχημες συνθήκες υγιεινής, καθώς επίσης και για το ότι δεν υπήρχε η δυνατότητα να βγει στον ήλιο για να περπατήσει.

12. Στις 6 Σεπτεμβρίου 2010, η δικηγόρος του προσφεύγοντος προσέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη και κοινοποίησε την προσφυγή της στην Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, καταγγέλλοντας κυρίως τις συνθήκες της κράτησης του προσφεύγοντος στο Κέντρο Κράτησης του Φυλακίου, καθώς και την απουσία των δικονομικών εγγυήσεων, γεγονός που καθιστούσε αδύνατη την άσκηση των προβλεπόμενων από τον Νόμο προσφυγών. Ζήτησε την παρέμβασή του, προς επίτευξη της άρσης της κράτησης του προσφεύγοντος και τον ενημέρωσε, ότι στα Κέντρα Κράτησης της περιοχής του Έβρου, η πλειοψηφία των κρατουμένων δεν είχαν την δυνατότητα να αντιπροσωπευθούν από κάποιο συνήγορο.

13. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2010, ο Αστυνομικός Διευθυντής Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απέρριψε το αίτημα ανάκλησης της απόφασης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

που διέταζε την Απέλαση και την κράτηση του προσφεύγοντος. Παραδέχθηκε κυρίως, ότι η απέλαση μπορούσε να πραγματοποιηθεί, ότι ο τελευταίος είχε ταυτότητα της Γκάμπιας και ότι οι υπήκοοι της Γκάμπιας, γενικά, οδηγούνταν από τις Ελληνικές Αρχές στην Πρεσβεία της χώρας τους στην Αθήνα, ώστε εκεί να τους χορηγηθούν ταξιδιωτικά έγγραφα. Προσδιόρισε επίσης, ότι ο προσφεύγων είχε την δυνατότητα να προσφύγει κατά της εν λόγω Απόφασης ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου (Απόφαση υπ' αριθμ. 40022/10/594013). Όπως προκύπτει από την δικογραφία δεν ασκήθηκε κάποια σχετική προσφυγή.

14. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2010, το Πλημμελειοδικείο Ορεστιάδας τον καταδίκασε σε τρεις μήνες φυλάκισης και στην καταβολή προστίμου 1.500 ευρώ για παράνομη είσοδο στην επικράτεια (Απόφαση 1391/2010).

15. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2010, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στην Διεύθυνση Αλλοδαπών της περιφέρειας Αττικής και εν συνεχεία στο Κέντρο κράτησης στον Ασπρόπυργο.

16. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2010, μέσω του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες, κατέθεσε αίτημα για Άσυλο.

17. Στις 12 Νοεμβρίου 2010, αφέθηκε ελεύθερος.

18. Στις 22 Νοεμβρίου 2010, οι Αρχές του χορήγησαν το Ειδικό Δελτίο αιτούντος άσυλο (αποδεικτικό έγγραφο υπ' αριθμ. 116123). Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, ότι κατά την διάρκεια της κράτησής του, όπως επίσης και κατά την κατάθεση του αιτήματος του για άσυλο και για την απελευθέρωσή του, δεν είχε ενημερωθεί για το δικαίωμά του να καταθέσει αίτηση για την παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής. Αντίθετα, οι αρχές, του ζήτησαν να δηλώσει υποχρεωτικά μία διεύθυνση διαμονής.

19. Στις 24 Νοεμβρίου 2010, ο προσφεύγων δήλωσε ότι ήταν άστεγος. Επικαλούμενος την ένδεια του, ζήτησε από το Υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης να του βρει μία δομή υποδοχής, ή να του χορηγήσει κάποιο υλικό και οικονομικό βοήθημα, δυνάμει του Προεδρικού Διατάγματος 220/2007. Όπως προκύπτει από την δικογραφία, οι Αρχές δεν απάντησαν σε αυτό το αίτημα.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

20. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, ότι από την στιγμή της απελευθέρωσης του διέμενε στην Αθήνα, χωρίς μόνιμη κατοικία και χωρίς την αρωγή κάποιας δομής υποδοχής. Διατείνεται, ότι ζούσε ως άστεγος, μένοντας στον δρόμο ή σε εγκαταλειμμένα κτίρια. Δεν είχε ούτε τροφή, ούτε πόσιμο νερό, ούτε πρόσβαση σε τουαλέτα.

21. Στις 8 Φεβρουαρίου 2011, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε στην Υπηρεσία Πολιτικού Ασύλου της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής για να του χορηγηθεί άσυλο.

22. Στις 13 Μαρτίου 2012, το αίτημά του για άσυλο απορρίφθηκε. Η σχετική απόφαση του κοινοποιήθηκε στις 24 Μαΐου 2012.

23. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή κατά της παραπάνω απόφασης. Όπως προκύπτει από την δικογραφία, αυτή η προσφυγή εκκρεμούσε ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Προσφυγών Ασύλου τουλάχιστον έως τις 3 Δεκεμβρίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία κατέθεσε τις παρατηρήσεις του ο ενδιαφερόμενος ενώπιον του Δικαστηρίου.

B. Οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος***1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος***

24. Στο κέντρο κράτησης του Φυλακίου, είχε στοιβαχτεί σε ένα κελί μαζί με άλλα πενήντα άτομα. Γενικά, τα κελιά ήταν βρώμικα, χωρίς καρέκλες, ούτε τραπέζια, οι κρατούμενοι δεν είχαν ούτε κλινοσκεπάσματα, ούτε προϊόντα προσωπικής υγιεινής. Δεν υπήρχε ζεστό νερό και οι τουαλέτες ήταν μόνιμα βουλωμένες. Ο προσφεύγων ήταν υποχρεωμένος να μένει όλη μέρα μέσα στο κελί του και δεν υπήρχε καμία δυνατότητα αυλισμού ή κάποιο είδος ψυχαγωγίας.

25. Παρόμοιες συνθήκες επικρατούσαν και στο κέντρο κράτησης Ασπροπύργου.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

26. Η Κυβέρνηση περιγράφει τα κέντρα κράτησης στα οποία διέμεινε ο προσφεύγων ως εξής:

27. Το κέντρο κράτησης Φυλακίου λειτουργούσε, κατά την περίοδο που διαδραματίστηκαν τα γεγονότα, ως χώρος πρώτης υποδοχής και

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

κράτησης. Το κέντρο διέθετε 7 θαλάμους, συνολικής δυναμικότητας 374 ατόμων. Σε κάθε θάλαμο υπήρχε ένα καρτοτηλέφωνο. Υπήρχε επαρκής αριθμός τουαλετών, αναλογικά με την δυναμικότητα του κάθε κοιτώνα. Ανά τακτά χρονικά διαστήματα, γίνονταν απολυμάνσεις από μία ιδιωτική εταιρία και είχαν ξαναβαφτεί οι τοίχοι. Η θέρμανση εξασφαλιζόταν από σύστημα κεντρικής θέρμανσης και ένας λέβητας επέτρεπε την παροχή ζεστού νερού 24 ώρες το εικοσιτετράωρο. Ο αυλισμός των κρατουμένων γινόταν ανά κοιτώνα και διαρκούσε μία ώρα κάθε μέρα. Το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ.) παρείχε ιατρική περίθαλψη. Όταν οι κρατούμενοι χρειάζονταν πιο εξειδικευμένη περίθαλψη, μεταφέρονταν στα νοσοκομεία του Διδυμότειχου και της Αλεξανδρούπολης. Την τροφοδοσία των κρατουμένων είχε αναλάβει η Νομαρχία Έβρου, η οποία είχε συνάψει συμφωνία με μία εταιρία τροφοδοσίας. Οι κρατούμενοι λάμβαναν τρία γεύματα ημερησίως και όλες οι μερίδες ζύγιζαν 400-500 γραμμάρια. Το σάντουιτς ζύγιζε 200 γραμμάρια και ο κάθε κρατούμενος έπαιρνε με το γεύμα ένα ψωμί 350 γραμμαρίων. Αν κάποιος από τους κρατουμένους εκτιμούσαν, ότι αυτή η ποσότητα δεν ήταν αρκετή, μπορούσαν να ζητήσουν επιπλέον σάντουιτς. Η λειτουργία του κέντρου αναστάλη από τις 8 Μαρτίου έως τις 25 Μαΐου 2012 λόγω εργασιών ανακαίνισης, ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες κράτησης.

28. Το Τμήμα δίωξης λαθρομετανάστευσης του Ασπροπύργου διέθετε δύο ορόφους, επιφάνειας 240 m² ο καθένας. Κάθε όροφος διέθετε τέσσερις κοιτώνες, οι οποίοι μπορούσαν να φιλοξενήσουν αντίστοιχα 21, 20, 20 και 10 άτομα. Για την ατομική υγιεινή των κρατουμένων, υπήρχαν 10 τουαλέτες και 8 ντουζ ανά όροφο. Σε κάθε όροφο υπήρχε ένας χώρος ο οποίος χρησιμοποιούνταν ως εσωτερική αυλή. Αυτός ο χώρος ήταν στην διάθεση των κρατουμένων, είτε για να χρησιμοποιήσουν τα καρτοτηλέφωνα, που βρίσκονταν εκεί, είτε για να ενημερωθούν για τα δικαιώματά τους και για τις υπάρχουσες διαδικασίες από φυλλάδια σε πολλές γλώσσες. Οι κρατούμενοι λάμβαναν τρία γεύματα την ημέρα.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Όποτε χρειαζόταν, παρέχονταν ιατρική περίθαλψη, στα δημόσια νοσοκομεία.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

29. Το εφαρμοστέο εθνικό Δίκαιο και η πρακτική εν προκειμένω περιγράφονται στις αποφάσεις *M.S.S. κατά του Βελγίου και της Ελλάδος* [GC] (υπ' αριθμ. 30696/09, CEDH 2011), *Bygylashvili κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 58164/10, 25 Σεπτεμβρίου 2012), *Barjamaj κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 36657/11, 2 Μαΐου 2013), *Horshill κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 70427/11, 1^η Αυγούστου 2013), *Khuroshvili κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 58165/10, 12 Δεκεμβρίου 2013) και *B.M. κατά της Ελλάδος* (υπ' αριθμ. 53608/11, 19 Δεκεμβρίου 2013).

III. ΟΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

A. Οι διαπιστώσεις του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια και κάθε άλλη βάνανση, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση

30. Κατά την επίσκεψή του στο κέντρο κράτησης Φυλακίου, στις 12 Οκτωβρίου 2010, ο Ειδικός Εισηγητής, ο κύριος Manfred Nowak, διαπίστωσε, ότι το κέντρο ήταν δυναμικότητας 379 ατόμων αλλά φιλοξενούσε 486. Του ανέφεραν, ότι κάποιες περιόδους, ο αριθμός των κρατούμενων ανερχόταν στα 550 άτομα. Εξαιτίας του υπερπληθυσμού, το κέντρο ήταν σε πολύ άσχημη κατάσταση κατά την ημερομηνία της επίσκεψής του. Δεν υπήρχαν αρκετά κρεβάτια και οι κρατούμενοι ήταν υποχρεωμένοι να τα μοιράζονται ή να κοιμούνται κατά γης. Τα κρεβάτια, οι κουβέρτες και τα μαξιλάρια ήταν πολύ βρώμικα. Οι εγκαταστάσεις υγιεινής και οι τοίχοι ήταν επίσης βρώμικα και το νερό έτρεχε έξω από τα ντουζ και τις τουαλέτες. Τα κελιά ήταν υγρά και το δάπεδο βρώμικο. Πολλές λάμπες οροφής είχαν σπάσει και δεν υπήρχε φυσικό φως. Υπήρχε πολύ λίγος χώρος ανάμεσα στα κρεβάτια για να μπορούν να κυκλοφορούν οι κρατούμενοι. Επίσης οι κρατούμενοι δεν είχαν ούτε πρόσβαση στο εξωτερικό του κτιρίου.

31. Το μισάνοιχτο κελί, στο οποίο φιλοξενούνταν οι νεοαφιχθέντες, ήταν σε ακόμη χειρότερη κατάσταση. Οι τουαλέτες ήταν βουλωμένες και

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

το νερό καθώς και τα περιττώματα λίμναζαν μέσα στο μπάνιο. Οι κρατούμενοι αφόδευαν στον διάδρομο της τουαλέτας και τα ακάθαρτα νερά έρεαν μέσα στους κοιτώνες και δημιουργούσαν μία εμετική μυρωδιά. Πολλοί νεοαφιχθέντες προτιμούσαν να κοιμούνται έξω.

Β. Οι διαπιστώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (ΕΠΒ)

32. Μετά από την επίσκεψή της στην Ελλάδα, από τις 20 έως τις 27 Φεβρουαρίου 2007, η ΕΠΒ ανέφερε στην έκθεσή της με ημερομηνία 8^η Φεβρουαρίου 2008, ότι το Κέντρο δίωξης λαθρομετανάστευσης του Ασπροπύργου περιελάμβανε οκτώ κελιά σε δύο ορόφους και φιλοξενούσε 110 άτομα. Τα κελιά ήταν σκοτεινά, δεν αερίζονταν καλά, πολύ βρώμικα και το φυσικό φως καθώς και ο φωτισμός ήταν ανεπαρκείς. Η πρόσβαση σε προϊόντα προσωπικής υγιεινής ήταν περιορισμένη. Κανένα κελί δεν προσέφερε πάνω από 3 m² χώρου ανά κρατούμενο. Οι κρατούμενοι δεν είχαν καμία δυνατότητα φυσικής άσκησης ή άλλης δραστηριότητας.

33. Μετά από την επίσκεψή της στην Ελλάδα από τις 20 έως τις 27 Ιανουαρίου 2011, η ΕΠΒ, στην έκθεσή της που δημοσιεύθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2012, επεσήμανε (παράγραφο 13 της έκθεσης), ότι ο σχεδιασμός των κέντρων κράτησης για τους παράνομους μετανάστες δεν συμμορφωνόταν με τα πρότυπα της ΕΠΒ, τα οποία είχαν οριστεί ήδη από το 1997. Η σύλληψη της ιδέας, μεταξύ άλλων, των κέντρων του Ασπρόπυργου και του Φυλακίου ήταν εντελώς ακατάλληλη, εξαιτίας κυρίως του ότι υπήρχαν κιγκλιδώματα από το δάπεδο έως το ταβάνι, γεγονός που απέκλειε κάθε ιδιωτικότητα και η επικοινωνία με τους φύλακες γινόταν μέσω των κιγκλιδωμάτων. Άλλα μειονεκτήματα ήταν η έλλειψη συντήρησης των κτιρίων (κυρίως των μπάνιων), ο κακός φωτισμός και ο κακός αερισμός, η ανεπάρκεια προϊόντων προσωπικής υγιεινής και καθαριότητας, η αδυναμία να έχουν ρούχα για να αλλάζουν, η έλλειψη ενημέρωσης των κρατουμένων, η έλλειψη φυσικής άσκησης και η ανεπάρκεια τροφής. Η κατάσταση είχε επιδεινωθεί από τον υπάρχοντα υπερπληθυσμό στην πλειονότητα αυτών των κέντρων και

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ειδικότερα σε ότι αφορούσε στις συνθήκες υγιεινής και στην πρόσβαση στην ιατρική περίθαλψη.

ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ**I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ**

34. Ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες της κράτησής του στα κέντρα κράτησης Φυλακίου και Ασπροπύργου. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο ορίζει τα εξής:

Άρθρο 3

« Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού**1. Μη τήρηση της προθεσμίας των έξι μηνών**

35. Η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, ότι δεν τηρήθηκε η προθεσμία των έξι μηνών, υποστηρίζοντας κυρίως, ότι η προσφυγή ασκήθηκε στις 19 Αυγούστου 2011, ημερομηνία που αναγράφεται στην σφραγίδα του αποδεικτικού παραλαβής που τέθηκε από την Γραμματεία του Δικαστηρίου, δηλαδή πάνω από έξι μήνες μετά από την απελευθέρωση του προσφεύγοντος στις 12 Νοεμβρίου 2010.

36. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι βάσει της ισχύουσας πρακτικής, καθώς και της διαρκούς νομολογίας του, με μόνη εξαίρεση την ύπαρξη συνθηκών που δικαιολογούν το να ληφθεί μία διαφορετική απόφαση, η ημερομηνία που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό του πότε γίνεται η προσφυγή προς το Δικαστήριο, υπό την έννοια του άρθρου 34 της Σύμβασης είναι η ημερομηνία της κοινοποίησης της πρώτης επιστολής του προσφεύγοντος η οποία εκθέτει –ακόμη και περιληπτικά– το αντικείμενο των αιτιάσεων της προσφυγής που θέλει να ασκήσει (άρθρο 48 § 5 του Κανονισμού του Δικαστηρίου στην μορφή που ίσχυε κατά την εποχή των γεγονότων –βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, Παπαγεωργίου κατά της Ελλάδος, 22 Οκτωβρίου 1997, § 32, Συλλογή αποφάσεων (τύποις και ουσία) και αποφάσεων (τύποις) 1997-VI και

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Richard Roy Allan κατά του Ηνωμένου Βασιλείου (Απόφαση τύποις), υπ' αριθμ. 48539/99, 28 Αυγούστου 2001) και όχι η ημερομηνίας που εμφανίζεται στην σφραγίδα του αποδεικτικού παραλαβής που τέθηκε από την Γραμματεία του Δικαστηρίου, επάνω στο έντυπο της προσφυγής (*Korkmaz κατά της Τουρκίας* (Απόφαση τύποις), υπ' αριθμ. 42589/98, 5 Σεπτεμβρίου 2002).

37. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει, αφενός, ότι ο προσφεύγων απελευθερώθηκε στις 12 Νοεμβρίου 2010 και αφετέρου εξέθεσε τις συνθήκες της κράτησής του στην πρώτη του επιστολή, που εστάλη στο Δικαστήριο στις 11 Μαΐου 2011, συνεπώς εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας από το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης. Κατά συνέπεια, η ένσταση που έχει εγερθεί από την Κυβέρνηση δεν θα πρέπει να ληφθεί υπόψη.

2. Μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων

38. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, πρώτον, ότι ο προσφεύγων δεν είχε εξαντλήσει τα εθνικά ένδικα μέσα, συνεπώς, δεν είχε εγείρει ενστάσεις, ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Δικαστηρίου για να παραπονεθεί για την κράτησή του, όπως του το επέτρεπε το άρθρο 76 § 3 του Νόμου 3386/2005. Όσον αφορά την προσφυγή του ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη και του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη (βλέπετε παραγράφους 11 και 12 παραπάνω), η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι οι τελευταίοι δεν είχαν την εξουσία να διατάξουν την άρση της κράτησης του προσφεύγοντος.

39. Η Κυβέρνηση προσθέτει, ότι ο προσφεύγων παρέλειψε επίσης να υποβάλλει αποζημιωτική αγωγή, δυνάμει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, σε συνδυασμό, αφενός, με το άρθρο 3 της Σύμβασης και αφετέρου, με τις σχετικές διατάξεις με τους αλλοδαπούς, που υπόκεινται σε μία διοικητική απόφαση για απέλαση (κυρίως τα άρθρα 66 § 4, 66 § 5 δ), 90 § 3 β), 91 § 1 και 92 §§ 6 και 7 του Προεδρικού Διατάγματος 141/1991 που αφορά στις αρμοδιότητες των οργάνων του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, καθώς και τα άρθρα 2 και

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

3 του Προεδρικού Διατάγματος 254/2004 που εισάγει τον Κώδικα Δεοντολογίας του Αστυνομικού).

40. Ο προσφεύγων αντιτείνει, πως έκανε ότι ήταν λογικά απαιτούμενο από αυτόν για να ικανοποιήσει την προϋπόθεση της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων.

41. Όσον αφορά τις γενικές αρχές που διέπουν την εφαρμογή του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 1 της Σύμβασης, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική με το θέμα νομολογία του (βλέπετε κυρίως την *Akdinar και λοιποί κατά της Τουρκίας*, 16 Σεπτεμβρίου 1996, §§ 65-69, Συλλογή αποφάσεων (τύποις και ουσία) και αποφάσεων (τύποις) 1996-VI και *Vuckovic και λοιποί κατά της Σερβίας* [GC], υπ' αριθμ. 17153/11, §§ 69-77, 25 Μαρτίου 2014).

42. Το Δικαστήριο παρατηρεί, αφενός, ότι στις 6 Σεπτεμβρίου 2010 η συνήγορος του προσφεύγοντος προσέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη για να διαμαρτυρηθεί, μεταξύ άλλων, για τις συνθήκες κράτησης στο κέντρο κράτησης του Φυλακίου. Ο προσφεύγων υπέβαλλε επίσης αίτημα ανάκλησης της απόφασης, που διέταζε την απέλαση του και την κράτησή του, ενώπιον του Αστυνομικού Διευθυντή της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με το οποίο υποστήριζε μεταξύ άλλων, ότι οι συνθήκες κράτησης στο Φυλάκιο ήταν απαράδεκτες και αντίθετες με το άρθρο 3 της Σύμβασης. Αυτό το αίτημα απορρίφθηκε, χωρίς ανάλυση των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι οι θέσεις των αντιδίκων δίστανται, όσον αφορά το, αν αυτό το αίτημα θα μπορούσε να οδηγήσει στην άρση της κράτησης του προσφεύγοντος. Εντούτοις, παρατηρεί, ότι με το να υποβάλλει αυτό το αίτημα, καθώς και την καταγγελία ενώπιον του Συνηγόρου του Πολίτη, ο προσφεύγων έθεσε υπόψη των εθνικών Αρχών τις συνθήκες υπό τις οποίες εκρατείτο (βλέπετε, *Aarabi κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 39766/09, § 35, 2 Απριλίου 2015).

43. Πέραν τούτου, εν γένει, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι την εποχή των γεγονότων ο Νόμος 3386/2005 επέτρεπε στα Δικαστήρια να

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

εξετάσουν την Απόφαση κράτησης ενός λαθρομετανάστη, βασιζόμενα μόνο στον κίνδυνο της απόδραση ή του ότι μπορούσε να αποτελεί δημόσιο κίνδυνο. Ο εν λόγω Νόμος δεν καθιστούσε τα Δικαστήρια αρμόδια να εξετάσουν τις συνθήκες διαβίωσης μέσα στα κέντρα κράτησης των λαθρομεταναστών και να διατάξουν την απελευθέρωση των τελευταίων λόγω άσχημων συνθηκών κράτησης (*A.A. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 12186/08, § 47, 22 Ιουλίου 2010, *Ahmade κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 50520/09, § 85, 25 Σεπτεμβρίου 2012, *Aarabi*, που προαναφέρθηκε, § 36). Επομένως, αν ο προσφεύγων ασκούσε μία προσφυγή με τέτοιο περιεχόμενο, δεν θα είχε καμία πιθανότητα να ευοδωθεί.

44. Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι αντίθετα από τις προηγούμενες υποθέσεις, για τις οποίες είχε αποφανθεί, ότι οι προσφυγές ήταν απαράδεκτες, επειδή οι προσφεύγοντες δεν είχαν εξαντλήσει τα προσφερόμενα από το εθνικό δίκαιο ένδικα μέσα (βλέπετε *Vaden κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 35115/03, §§ 30-33, 29 Μαρτίου 2007 και *Τσιβής κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 11553/05, §§ 18-20, 6 Δεκεμβρίου 2007), στην παρούσα υπόθεση ο προσφεύγων δεν παραπονείται μόνο για την προσωπική του κατάσταση, αλλά ισχυρίζεται, ότι ζημιώθηκε προσωπικά από τις επικρατούσες συνθήκες στις εν λόγω εγκαταστάσεις (βλέπετε, τηρουμένων των αναλογιών, *Lica κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 74279/10, 17 Ιουλίου 2012). Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι έχει ήδη θεωρήσει σε υποθέσεις αυτού του τύπου, οι οποίες αφορούσαν φυλακές, ότι οι προσφυγές που ανέφερε η Κυβέρνηση δεν ήταν αφ' εαυτών επαρκείς για να αποκαταστήσουν την καταγγελλόμενη κατάσταση (*Lica*, που προαναφέρθηκε, § 38). Αυτή η διαπίστωση ισχύει, τηρουμένων των αναλογιών, και για την εξεταζόμενη υπόθεση, η οποία αφορά τις συνθήκες κράτησης στα κέντρα κράτησης του Φυλακίου και του Ασπροπύργου.

45. Όσον αφορά την αποζημιωτική προσφυγή που ανέφερε η Κυβέρνηση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει τη νομολογία του, βάσει της οποίας η αποζημιωτική προσφυγή, που προβλέπει το άρθρο 105, που

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

προαναφέρθηκε, δεν αποτελεί μία αποτελεσματική προσφυγή για υποθέσεις κράτησης αλλοδαπών που είναι υποψήφιοι για απέλαση (*S.D. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 53541/07, 11 Ιουνίου 2009, *Tabesh κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 8256/07, 26 Νοεμβρίου 2009, *A.A. κατά της Ελλάδος* που προαναφέρθηκε, *R.U. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 2237/08, 7 Ιουνίου 2011, *A.F. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 53709/11, 13 Ιουνίου 2013, *De los Santos & de la Cruz κατά της Ελλάδος*, με αριθμούς 2134/12 και 2161/12, 26 Ιουνίου 2014). Κατά συνέπεια απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης όσον αφορά αυτό το θέμα.

3. Συμπέρασμα

46. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι η σχετική με τις συνθήκες κράτησης στα κέντρα του Φυλακίου και του Ασπροπύργου αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Εξάλλου επισημαίνει, ότι δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας**1. Επιχειρήματα των αντιδίκων**

47. Η Κυβέρνηση παραπέμπει στην εκδοχή της, αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης στα εν λόγω κέντρα κράτησης (βλέπετε παραγράφους 26-28 παραπάνω) και διατείνεται, ότι οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος δεν ήταν ούτε απάνθρωπες, ούτε απαξιοτικές.

48. Ο προσφεύγων αναφέρεται στην δική του εκδοχή για τις συνθήκες κράτησης, καθώς και στις εκθέσεις των διεθνών οργανισμών επί του θέματος (βλέπετε παραγράφους 24-25 παραπάνω).

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

49. Όσον αφορά τις γενικές αρχές, που αφορούν την εφαρμογή του άρθρου 3 της Σύμβασης στις υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια θέματα με αυτά που θέτει η παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική με το θέμα νομολογία του (βλέπετε κυρίως, *Kudla κατά της Πολωνίας* [GC], υπ' αριθμ. 30210/96, §§ 90-94, CEDH 2000-XI, *Peers κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 28524/95, §§ 67-68, CEDH 2001-III,

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Kalachnikov κατά της Ρωσίας, υπ' αριθμ. 47095/99, §§ 95 CEDH 2002-VI, *Riad & Idiab κατά του Βελγίου*, με αριθμούς 29787/03 και 29810/03, § 97, 24 Ιανουαρίου 2008, *Tabesh*, που προαναφέρθηκε, §§ 34-37, *Rahimi κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 8687/08, §§ 59-62, 5 Απριλίου 2011, *R.U. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, §§ 54-56, *A.F. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, *de los Santos & de la Cruz*, § 43).

50. Το Δικαστήριο βέβαια υπενθυμίζει, πως έχει ήδη αποφανθεί, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης κατ' επανάληψη, σε υποθέσεις που έχουν εγερθεί κατά της Ελλάδος, οι οποίες αφορούν τις συνθήκες κράτησης αλλοδαπών στα κέντρα κράτησης του Φυλακίου και του Ασπροπύργου, κατά τις περιόδους 2010 και 2011 (*Mohammad και λοιποί κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 48352/12, 15 Ιανουαρίου 2015, *F.H. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 78456/11, 31 Ιουλίου 2014, *Khuroshvili κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 58165/10, 12 Δεκεμβρίου 2013).

51. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε από τις 31 Ιουλίου 2010 έως τις 11 Σεπτεμβρίου 2010 στο κέντρο κράτησης του Φυλακίου και από τις 11 Σεπτεμβρίου έως τις 12 Νοεμβρίου 2010 στο κέντρο δίωξης λαθρομετανάστευσης του Ασπροπύργου, δηλαδή για μία περίοδο τεσσάρων μηνών περίπου.

52. Δεδομένων των διαπιστώσεων που έκανε στις παραπάνω αποφάσεις και αυτών που περιέχονται στις εκθέσεις των διαφόρων διεθνών οργανισμών, οι οποίοι επισκέφτηκαν αυτά τα κέντρα κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου (παράγραφοι 29-33 παραπάνω), το Δικαστήριο θεωρεί, ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε υπό συνθήκες υπερπληθυσμού και υγιεινής ασυμβίβαστες με το άρθρο 3 της Σύμβασης, οι οποίες αποτέλεσαν ταπεινωτική μεταχείριση γι' αυτόν.

53. Συνεπώς υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης ως προς αυτό.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

54. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για την κατάσταση της απόλυτης ένδειας, στην οποία βρέθηκε από την στιγμή που αφέθηκε ελεύθερος.

A. Επί του παραδεκτού

55. Το Δικαστήριο διαπιστώνει, ότι αυτή η αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Εξάλλου επισημαίνει, ότι δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας**1. Τα επιχειρήματα των αντιδίκων**

56. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, πρώτον, ότι το αίτημα του προσφεύγοντος για υλική και οικονομική αρωγή δεν εισακούστηκε, επειδή κατά την εποχή των γεγονότων το σχετικό πρόγραμμα δεν είχε υλοποιηθεί. Όσον αφορά το αίτημα της στέγασής του, ο προσφεύγων είχε εγγραφεί σε μία λίστα αναμονής. Δεν ήταν δυνατό να βρεθεί κατάλυμα γι' αυτόν, εξαιτίας του αριθμού των ανθρώπων που είχαν καταθέσει παρόμοια αιτήματα και επειδή, προηγούνταν τα άτομα που ανήκαν στις ευπαθείς ομάδες. Εντούτοις, κατά τη γνώμη της Κυβέρνησης, το ότι το αίτημα του προσφεύγοντος δεν εισακούστηκε δεν θα έπρεπε να αποτελεί παραβίαση του άρθρου 3. Αντίθετα από την περίπτωση της υπόθεσης *M.S.S. κατά της Ελλάδος*, εν προκειμένω, δεν υπήρχε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει, ότι ο προσφεύγων βρισκόταν «σε κατάσταση απόλυτης ένδειας». Επιπλέον, η Κυβέρνηση εκτιμά, ότι δεν δικαιούται την παροχή στέγασης και οικονομικής αρωγής κάθε άτομο που ζητά άσυλο, τα οποία μπορούν να χορηγηθούν μόνο όταν οι αιτήσεις ασύλου είναι βάσιμες, γεγονός που δεν υφίστατο στην περίπτωση του προσφεύγοντος. Η Κυβέρνηση σημειώνει, ως προς αυτό, ότι οι Αρχές δεν έμειναν παθητικές σχετικά με την εξέταση του αιτήματος ασύλου του προσφεύγοντος, το οποίο εξετάστηκε δεόντως και απορρίφθηκε. Προσθέτει, ότι το πνεύμα του Προεδρικού διατάγματος 220/2007 και της Οδηγίας 2003/9/ΕΕ της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003 (ευρωπαϊκή οδηγία για την Υποδοχή) δεν είναι η χορήγηση οικονομικής αρωγής σε όλους όσους

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ζητούν άσυλο, πόσο μάλλον από την Ελλάδα, η οποία βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια.

57. Ο προσφεύγων αντιτείνει, ότι η Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί το ότι, αυτός δεν έλαβε ποτέ κάποιο υλικό βοήθημα ή κατάλυμα. Υπογραμμίζει, ότι βάσει του Προεδρικού διατάγματος 220/2007 και της Οδηγίας 2003/9/ΕΕ της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003, η μόνη προϋπόθεση που πρέπει να πληρούται, ώστε κάποιος να λάβει την εν λόγω αρωγή είναι η έλλειψη επαρκών μέσων, που θα επέτρεπαν στους αιτούντες άσυλο να διατηρήσουν ένα επίπεδο ζωής που θα μπορεί να εξασφαλίσει την υγεία και την επιβίωσή τους. Επομένως, το επιχείρημα της Κυβέρνησης, κατά το οποίο μόνο οι αλλοδαποί, που υποβάλλουν βάσιμο αίτημα ασύλου, θα έπρεπε να λαμβάνουν υλικό βοήθημα, δεν βρίσκει έρεισμα στο εθνικό και στο ευρωπαϊκό δίκαιο. Σε κάθε περίπτωση, ο προσφεύγων υποστηρίζει, ότι το αίτημα του για άσυλο, το οποίο εκκρεμεί ακόμα, ενώπιον των Δευτεροβάθμιων Επιτροπών Προσφυγών, είναι βάσιμο. Επίσης επαναλαμβάνει τις συνθήκες υπό τις οποίες έζησε, αφού αφέθηκε ελεύθερος και ισχυρίζεται, ότι έκανε όσα ήταν λογικά απαιτούμενα από αυτόν για να ενημερώσει τις Αρχές για την οικτρή του κατάσταση. Αφού υπέβαλε το αίτημά του ενώπιον του Υπουργείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, οι Αρχές δεν αμφισβήτησαν ποτέ το γεγονός, ότι αυτός δεν διέθετε επαρκή μέσα. Εντούτοις, αυτές έμειναν παθητικές και ούτε καν απάντησαν στο αίτημά του. Υποστηρίζει, τέλος, πως δεν θα έπρεπε να αντιτάσσουν το γεγονός, ότι το πρόγραμμα υλικής βοήθειας δεν είχε τεθεί σε λειτουργία κατά την εποχή των γεγονότων.

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

58. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι έχει ήδη ασχοληθεί με τις συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα όσων ζητούν άσυλο, οι οποίοι αφήνονται στην τύχη τους και ζουν για μήνες σε κατάσταση απόλυτης ένδειας, στην απόφαση *M.S.S. κατά του Βελγίου και της Ελλάδος* (που προαναφέρθηκε). Σε αυτήν την απόφαση (στην παραπάνω, § 263), το Δικαστήριο απεφάνθη ως εξής:

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

« (...)έχοντας υπόψη τις υποχρεώσεις που βαρύνουν τις ελληνικές αρχές λόγω της οδηγίας Υποδοχή (...), το Δικαστήριο έχει την άποψη ότι δεν έλαβαν δεόντως υπόψη την ευαισθησία του προσφεύγοντα ως αιτούντα άσυλο και πρέπει να θεωρηθούν υπεύθυνες, λόγω της παθητικότητας τους, για τις συνθήκες στις οποίες βρέθηκε για μήνες, ζώντας στον δρόμο, χωρίς πόρους, χωρίς πρόσβαση σε τουαλέτες, χωρίς να έχει κανένα μέσο για να καλύψει τις βασικές ανάγκες του. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι ο προσφεύγων υπήρξε θύμα εξευτελιστικής μεταχείρισης που έδειχνε έλλειψη σεβασμού στην αξιοπρέπεια του και ότι η κατάσταση αυτή δημιούργησε στον προσφεύγοντα αισθήματα φόβου, άγχους ή κατωτερότητας ικανά να τον οδηγήσουν στην απελπισία. Θεωρεί ότι τέτοιες συνθήκες διαβίωσης, σε συνδυασμό με την παρατεταμένη αβεβαιότητα στην οποία έμεινε και στην ολική απουσία προοπτικής να δει την κατάστασή του να βελτιώνεται, άγγιζαν το όριο βαρύτητας που απαιτεί το άρθρο 3 της Σύμβασης.»

59. Το Δικαστήριο εκτιμά, ότι αυτές οι σκέψεις αφορούν και τις συνθήκες της εξεταζόμενης υπόθεσης. Παρατηρεί, ότι ο προσφεύγων ζήτησε, στις 24 Νοεμβρίου 2010, από το Υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης να του βρει μία δομή υποδοχής, ή να του χορηγήσει κάποιο υλικό ή οικονομικό βοήθημα. Εντούτοις, όπως προκύπτει από την δικογραφία, καμία απάντηση δεν δόθηκε, την στιγμή που οι Αρχές δεν μπορούσαν να αγνοούν, ότι βρισκόταν άστεγος στην Ελλάδα. Υπό αυτό το πρίσμα, διαπιστώνει το γεγονός, ότι η Κυβέρνηση παραδέχεται, ότι ήταν «προσωρινά αδύνατο» να βρεθεί ένα κατάλυμα για τον προσφεύγοντα, εξαιτίας, μεταξύ άλλων λόγων, του μεγάλου αριθμού των ατόμων που είχαν καταθέσει παρόμοια αιτήματα.

60. Εξάλλου, το Δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι στην Ελλάδα υπάρχουν λίγες θέσεις στα κέντρα υποδοχής, ώστε να αντιμετωπιστούν δεκάδες χιλιάδες αιτούντων άσυλο και ότι, αφετέρου, η πρόσβαση στην αγορά εργασίας περιλαμβάνει διοικητικά καθώς και πρακτικά εμπόδια, τα οποία οφείλονται στην πλήρη έλλειψη κάποιου δικτύου υποστήριξης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

και στο γενικότερο κλίμα της οικονομικής κρίσης (*M.S.S. κατά του Βελγίου και της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, §§ 258 και 261).

61. Υπό αυτές τις συνθήκες, το Δικαστήριο εκτιμά εν προκειμένω, ότι δεδομένων των υποχρεώσεων που βάρυναν τις Ελληνικές Αρχές, δυνάμει της Οδηγίας περί Υποδοχής (βλέπετε, *M.S.S* που προαναφέρθηκε, § 263), μόνο μία προσήκουσα εξέταση του αιτήματος του προσφεύγοντος για άσυλο θα μπορούσε να είχε θέσει τέλος στην κατάσταση που βρισκόταν. Παρατηρεί, επομένως, ότι το αίτημα που υποβλήθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2010, εκκρεμούσε ακόμη, τουλάχιστον έως τις 3 Δεκεμβρίου 2013, ημερομηνία της κατάθεσης των παρατηρήσεων του ενδιαφερόμενου ενώπιον του Δικαστηρίου.

62. Συνάγεται, ότι ο προσφεύγων βρέθηκε, συνεπεία της αδρανείας των Αρχών, σε μία εξευτελιστική κατάσταση, η οποία αντίκειται στο άρθρο 3 της Σύμβασης. Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση και αυτής της διάταξης σε σχέση με αυτή την αιτίαση.

ΙΙΙ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 § 4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

63. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης για την αναποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της κράτησης, και κυρίως του ότι, κατά την διάρκεια της κράτησής του, ήταν αδύνατον, ελλείψει ενημέρωσης και αρωγής, να προσφύγει ενώπιον κάποιας δικαστικής Αρχής, η οποία θα έκρινε την νομιμότητα αυτής της κράτησης.

Α. Επί του παραδεκτού**1. Επί της τήρησης της προθεσμίας των έξι μηνών**

64. Πρώτον, η Κυβέρνηση ενίσταται λόγω της μη τήρησης της προθεσμίας των έξι μηνών, επαναλαμβάνοντας τα σχετικά με το παραδεκτό του άρθρου 3 της Σύμβασης επιχειρήματα της.

65. Το Δικαστήριο παραπέμπει στις κρίσεις του που αφορούν το άρθρο 3 της Σύμβασης (βλέπετε παραγράφους 36-37) και απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης.

2. Επί της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

66. Δεύτερον, η Κυβέρνηση ισχυρίζεται, ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα, επαναλαμβάνοντας τα σχετικά με το παραδεκτό του άρθρου 3 της Σύμβασης επιχειρήματα της. Συγκεκριμένα, επισημαίνει, ότι ο ενδιαφερόμενος δεν υπέβαλλε ενστάσεις ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Δικαστηρίου για την κράτησή του. Ισχυρίζεται κυρίως, ότι δυνάμει του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005, ο Διοικητικός Δικαστής είχε την εξουσία να ελέγξει την νομιμότητα της κράτησης των ατόμων, τα οποία κρατούνται χωρίς να έχει καταχωρηθεί η κράτησή τους στα βιβλία της οικείας φυλακής ενόψει της απέλασής τους. Υπό αυτήν την έννοια, η Κυβέρνηση υποβάλλει στο Δικαστήριο Αποφάσεις που έχουν ληφθεί από τους Προέδρους των Διοικητικών Δικαστηρίων, που αποδέχονται τις ενστάσεις για την κράτηση και ισχυρίζεται, ότι αυτή η προσφυγή είναι αποτελεσματική, υπό την έννοια του άρθρου 5 § 4 και ότι θα μπορούσαν να προβληθούν με αυτές οι ελκόμενες από τις συνθήκες κράτησης αιτιάσεις. Προσθέτει, ότι ο προσφεύγων παρέλειψε να ασκήσει αποζημιωτική αγωγή, δυνάμει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

67. Το Δικαστήριο σημειώνει, ότι οι δύο υποβληθείσες ενστάσεις λόγω της μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων στην πραγματικότητα συγχέονται, με την ουσία της ελκόμενης από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης αιτίασης του προσφεύγοντος και αποφασίζει να τις συνεκδικάσει επί της ουσίας. Εξάλλου, διαπιστώνει, ότι η παρούσα αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη, υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Εξάλλου επισημαίνει, ότι δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει, επομένως, να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας**1. Οι τοποθετήσεις των αντιδίκων**

68. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι ο προσφεύγων δεν παραπονείται για το ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει κάποια προσφυγή για την αμφισβήτηση της νομιμότητας της κράτησης, αλλά αποδέχεται την

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ύπαρξη των ενστάσεων για την κράτηση, που προβλέπονται στο άρθρο 76 § 3 του Νόμου 3386/2005. Υποστηρίζει, ότι αυτή η προσφυγή είναι αποτελεσματική, υπό την έννοια του άρθρου 5 § 4 και ότι είναι κατάλληλη να οδηγήσει προς τον έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης και, αν υπάρχει λόγος, στην άρση της. Ισχυρίζεται, ότι ο προσφεύγων με το να παραπονείται, πρώτον, για το ότι δεν ενημερώθηκε καθόλου για την προσφυγή και, δεύτερον, για το ότι δεν είχε την οικονομική δυνατότητα να προσλάβει ιδιώτη δικηγόρο, τείνει να δικαιολογεί το γεγονός, ότι δεν υπέβαλλε ενστάσεις για την κράτησή του. Η Κυβέρνηση προσθέτει, ότι ο προσφεύγων δεν στερήθηκε την παράσταση δικηγόρου, δεδομένου, ότι είχε εξουσιοδοτήσει δύο δικηγόρους να προασπίσουν τα συμφέροντά του.

69. Ο προσφεύγων αντιτείνει, ότι κατά την εποχή των γεγονότων, το άρθρο 76 του Νόμου 3386/2005 δεν του επέτρεπε να αμφισβητήσει την νομιμότητα της κράτησής του. Επαναλαμβάνει, κατά κύριο λόγο, τα σχετικά με την εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων επιχειρήματά του βάσει του άρθρου 3.

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

70. Όσον αφορά την αποζημιωτική αγωγή, δυνάμει του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, το Δικαστήριο παραπέμπει στις σχετικές με το άρθρο 3 της Σύμβασης κρίσεις του (βλέπετε στην παράγραφο 45) και απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης.

71. Όσον αφορά τις γενικές αρχές, που διέπουν την εφαρμογή του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης στις υποθέσεις, που εγείρουν παρόμοια θέματα με αυτά που τέθηκαν στην παρούσα, το Δικαστήριο παραπέμπει στην σχετική με το θέμα νομολογία του (βλέπετε κυρίως, *Dougoz κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II, *S.D. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, 11 Ιουνίου 2009, *A.A. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε και *Herman & Serazadishvili κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 26418/11 και 45884/11, § 71, 24 Απριλίου 2014).

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

72. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει, κατ' αρχήν, ότι όσον αφορά τις ενστάσεις, που ένας αλλοδαπός μπορεί να εγείρει κατά της απόφασης που διατάσσει την κράτησή του ενόψει της απέλασής του, η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005 προέβλεπε, κατά την εποχή των γεγονότων, ότι το Διοικητικό Δικαστήριο μπορούσε να εξετάσει την απόφαση της κράτησης μόνο υπό το πρίσμα του κινδύνου απόδρασης ή της απειλής για την δημόσια τάξη. Το Δικαστήριο έχει, κατ' επανάληψη, κρίνει, ότι αυτή η διατύπωση είναι διφορούμενη στον βαθμό που, όπως είχε συνταχθεί το άρθρο 76 § 4, δεν έδιδε ρητά στον Δικαστή την εξουσία να εξετάζει την νομιμότητα της παραπομπής, η οποία αποτελούσε, κατά το ελληνικό δίκαιο, το νομικό έρεισμα της κράτησης (βλέπετε, *R.U. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, § 103, *A.A. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, § 73, *Tabesh*, που προαναφέρθηκε, § 62, *S.D. κατά της Ελλάδος*, που προαναφέρθηκε, § 73, *Herman & Serazadishvili*, που προαναφέρθηκε, § 73 και *A.E. κατά της Ελλάδος*, υπ' αριθμ. 46673/10, § 60, 27 Νοεμβρίου 2014).

73. Είναι αλήθεια, ότι βάσει του Νόμου 3900/2010 τροποποιήθηκε η παράγραφος 4 του άρθρου 76 του Νόμου 3386/2005 και προβλέπει εφεξής, ότι αρμόδιος δικαστής «αποφαίνεται επίσης σχετικά με την νομιμότητα της κράτησής του ή της παράτασής της», το οποίο περιλαμβάνει και τις υλικές συνθήκες της κράτησης. Συνεπώς, το Δικαστήριο σημειώνει, ότι ο Νόμος 3900/2010 ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 2011, ενώ εν προκειμένω, η επίδικη κράτηση της ελκόμενης από το άρθρο 5 § 4 αιτίασης, έλαβε χώρα μεταξύ των μηνών, Ιουλίου και Νοεμβρίου 2010. Κατά συνέπεια, τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα νομολογία του, αναφορικά με την αποτελεσματικότητα των ενστάσεων ενώπιον του Προέδρου του Διοικητικού Δικαστηρίου, ισχύουν και για την κρινόμενη υπόθεση (βλέπετε, *Herman & Serazadishvili*, που προαναφέρθηκε, § 72).

74. Το Δικαστήριο κρίνει, ότι αυτές οι ανεπάρκειες του εθνικού δικαίου κατά την εποχή των γεγονότων, που αφορούν στην αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της θέσης υπό κράτηση ενόψει απέλασης, δεν μπορούν να συνάδουν με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Επομένως απορρίπτει τις ενστάσεις, που

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

έχει εγείρει η Κυβέρνηση περί μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων και αποφαινεται, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

IV. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

75. Βάσει των όσων ορίζει το άρθρο 41 της Σύμβασης,

« Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

76. Ο προσφεύγων αξιώνει 10 000 ευρώ (EUR) λόγω ηθικής βλάβης, που έχει ενδεχομένως υποστεί.

77. Η Κυβέρνηση εκτιμά, ότι το αξιωθέν ποσό είναι υπέρογκο και αυθαίρετο και ισχυρίζεται, ότι και μόνο η διαπίστωση της παράβασης θα αποτελούσε μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

78. Το Δικαστήριο θεωρεί, ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη, λόγω της παραβίασης των δικαιωμάτων του, που προστατεύονται από τα άρθρα 3 και 5 § 4 της Σύμβασης. Αυτή η ηθική βλάβη δεν θα επανορθωνόταν επαρκώς μόνο με τις διαπιστώσεις της παραβίασης. Το Δικαστήριο θεωρεί, ότι συντρέχει λόγος να επιδικασθεί στον προσφεύγοντα το ποσό των 10 000 ευρώ (EUR) λόγω ηθικής βλάβης και επί πλέον όποιο ποσό ενδεχομένως οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

79. Το Δικαστήριο παρατηρεί, ότι ο προσφεύγων δεν έχει υποβάλλει κανένα αίτημα επιστροφής των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης. Επομένως, δεν του επιδικάζει κανένα ποσό προς αυτό τον σκοπό.

Γ. ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

108. Το Δικαστήριο κρίνει, ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως του οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. Συνεκδικάζει επί της ουσίας την ελκόμενη από την μη εξάντληση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.

RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

SERVICE DES TRADUCTIONS.

HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

TRANSLATION SERVICE.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

των εθνικών ενδίκων μέσων ένσταση της Κυβέρνησης και την απορρίπτει

2. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
3. *Αποφαίνεται*, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τις συνθήκες κράτησης στα κέντρα κράτησης του Φυλακίου και του Ασπροπύργου.
4. *Αποφαίνεται*, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης του προσφεύγοντος αφού αφέθηκε ελεύθερος.
5. *Αποφαίνεται*, ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.
6. *Αποφαίνεται*
  - A) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλλει, εντός τριών μηνών από την ημέρα που η απόφαση θα γίνει οριστική, βάσει του άρθρου 44 § 2 της Σύμβασης, 10 000 EUR (δέκα χιλιάδες ευρώ) και επί πλέον όποιο ποσό μπορεί να οφείλεται ως φόρος λόγω ηθικής βλάβης.
  - B) ότι από τη λήξη αυτής της προθεσμίας και μέχρι την καταβολή τους, αυτά τα ποσά θα προσαυξηθούν με απλούς τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

Συντάχθηκε στην γαλλική γλώσσα και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως την 4^η Φεβρουαρίου 2016, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

André Wampach

Αναπληρωτής Γραμματέας

Υπογραφή

Mirjana Lazarova Trajkovska

Η Πρόεδρος

Υπογραφή

Ακριβής μετάφραση στην ελληνική της απόφασης. Αθήνα, 7.3.2016. Η μεταφράστρια Δέσποινα Κοκολάκη.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.**

**RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.**

**HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΜΑΔΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ.
RÉPUBLIQUE HELLÉNIQUE, MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
SERVICE DES TRADUCTIONS.
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS
TRANSLATION SERVICE.**